

Op een gegeven moment zijn er twee valse starts – even op adem komen - voordat Beethoven de spelers toestaat het 'goed te doen'. Het *Scherzo* komt tot zijn onbesliste einde, pianissimo, direct gevolgd door het jubelende thema dat het finale *Allegro* op een triomfantelijke koers zet. De fagot zet met een slotthema aan tot de afronding door het volledige orkest in een steeds hoger tempo (presto), ondersteund door het ritme van het 'klopmotief'. Het uiteindelijke slot van de symfonie komt misschien bijna te juichend over, aangezien de muziek sneller, luider en steeds dringender wordt.

Spelers en publiek hebben voortdurend het gevoel dat 'het huis elk moment kan instorten' (Goethe). Volgens Beethoven was er geen sprake van 'meer lawaai', maar van 'beter lawaai'. De uitvoering van vanavond zal echter zeer subtiel zijn, doordat het gespeeld wordt in een minimale bezetting, waarin de dubbele bezettingen (van blazers), trompetten, trombones en pauken ontbreken. Geen groot volume dus, maar wel grote transparantie: genieten van de schoonheid van Beethovens meesterwerk in een toegankelijke uitvoering.

© Huub Krijnen, programmeur

Profiel Intercontinental Ensemble (IntEns)

De leden van IntEns komen van verschillende continenten en landen zoals Mexico, Spanje, Portugal, Tsjechië, Luxemburg en Nederland.

Naast de uitvoering van origineel nonetrepertoire richt het ensemble zich op het maken en spelen van zelfgemaakte arrangementen. Hiermee blazen zij bekende werken nieuw leven in en kunnen zij deze naar podia brengen, waar dit vooraf niet mogelijk was.

Ze concerteerden op grote Nederlandse podia zoals Het Concertgebouw, Muziekgebouw aan het IJ, Schiermonnikoog Festival, maar werden ook al uitgenodigd om op te treden in o.a. Mexico, België en Italië.

Opgericht 1918

Concert in TAQA-theater De Vest – 25 maart 2025

Intercontinental Ensemble

Ernst Spyckerelle, viool – May Bardsley, altviool – Simon Velthuis, cello – Simão Fonseca, hoorn – Celia Gómez, fagot – Eliška Horehled'ová, dwarsfluit – Jorge Hernández, contrabas – Ivan Cheng, hobo – Alfonso Manzanera, klarinet.

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827)

Septet in Es Opus 20 (1799)

- Adagio – Allegro con brio
- Adagio cantabile
- Tempo di menuetto - Trio
- Tema con variazioni: Andante
- Scherzo: Allegro molto e vivace - Trio
- Andante con moto alla marcia – Presto

PAUZE

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827)

Symfonie Nr. 5 Opus 67 (1804-1808)

- Allegro
- Andante
- Scherzo/Trio
- Allegro

Cornelis Hendrik Koster (1854-1902)/arr. Huub Krijnen - toegift

Alkmaars Stedelied: 'Van Alkmaar de victorie'. (1873/2024)

Beethovens Akademies

Tijdens zijn leven in Wenen organiseerde Beethoven twee keer een benefietconcert voor eigen profijt. Op 2 april 1800 hield hij zijn eerste 'Akademie' in het Burgtheater. Naast werken van Mozart en Haydn en zijn vaardigheden als pianist en improvisator presenteerde hij daar het *Septet opus 20* voor het grote publiek. De recensie in de 'Allgemeine musikalische Zeitung' schreef dat het *Septet* met 'Geschmack und Empfindung' gecomponeerd was.

Op 22 december 1808 organiseerde Beethoven in het Theater an der Wien zijn tweede 'Akademie'. Hij wilde een representatieve staalkaart aanbieden van werken die hij de voorbijaande tweeënhalfjaar had geschreven. Hij beoogde zich daarmee vooral te profileren als componist en niet uitsluitend als virtuoos pianist. Het werd een mammoetconcert dat meer dan vier uren duurde! Op het programma stonden: de *Zesde Symfonie ('Pastorale')*, de aria 'Ah Perfido', het 'Gloria' uit de *Mis in C, Pianoconcert no. 4*, de *Vijfde Symfonie*, het 'Sanctus' uit de *Mis in C*, een 'verplichte' solo-improvisatie op piano door Beethoven zelf en tot slot de *Fantasie voor piano, koor en orkest ('Koorfantasie')*.

In het Siberisch ijskoude theater werd de afsluitende 'Koorfantasie' helaas een totale mislukking. Het werk was zo laat klaar voor de uitvoering dat er nauwelijks voldoende tijd was geweest om het afdoende te repeteren. Beethoven zou tijdens de uitvoering zijn opgesprongen en geschreeuwd hebben: 'Stop, stop, zo gaat het niet!' Na een respectvolle stilte van het publiek en aanwijzingen van Beethoven, werd de uitvoering hervat. Zo eindigde het concert in een fiasco voor Beethoven, uitvoerenden en publiek.

Septet in Es Opus 20 (1799)

In zijn late jaren moest Ludwig van Beethoven (1770-1827) niet veel hebben van dit werk: 'In de open haard met dat vervloekte ding', zou hij eens gezegd hebben, maar het *Septet* bleek onverminderd populair te zijn geworden. Het *Septet* vertegenwoordigt de bloei van de Weense klassieke stijl, waarbij de muzikale parameters (melodie, harmonie, ritme, klankkleur) in balans waren, net als bij Mozart en Haydn. Alles klopt en past, alles glanst en fonkelt. Beethoven toont in zijn *Septet* geen wilde haren, geen tegendraadsheid. Integendeel, het ligt prettig in het gehoor.

De zetting van het *Septet* voor een enkele hobo, klarinet, hoorn en fagot (in plaats van voor paren van deze blaasinstrumenten) – naast strijkinstrumenten – was innovatief.

Het *Septet* is geen gemakkelijke muziek om te spelen: het zit vol solistische hoogstandjes. Elk van de zes delen heeft een andere sfeer, snelheid, maatsoort, en strijkers en blazers nemen om de beurt melodisch de leiding. Juist die uitgebalanceerdheid maakt het spelen van de muziek tot een genot: de gelijkwaardigheid van de stemmen, de klankbalans en het herkenbare idioom geven de musici het gevoel dat ze één zijn in een gezamenlijke harmonie. En dat slaat over op de luisteraar.

Geen wonder dat het *Septet* al tijdens Beethovens leven overal in Europa uitgroeide tot een tophit.

Tatatadaa, tatatadaa..... Symfonie Nr. 5 Opus 67 (1804-1808)

Die 22ste december 1808 ging dus ook zijn 'Vijfde Symfonie' in première. De 'Vijfde' is altijd uitgelegd als de muzikale projectie van Beethovens uitspraak: 'Ik zal worstelen met het Lot; het zal me er niet onder krijgen'. Die strijd om de overwinning wordt in deze symfonie gesymboliseerd door de overgang van c-mineur naar C-majeur, die zonder onderbreking van het Scherzo naar het finale Allegro leidt, waar het orkest overweldigend inzet op een C-majeurakkoord.

Alle vier de delen lijken voort te komen uit het motief van de openingsmaten. Het centrale thema van dit werk ('klopmotief') wordt eindeloos herhaald en stuwt de symfonie obsessieel vooruit. Het *Allegro* begint met het centrale thema, dat uit slechts twee maten bestaat en veelvuldig op verschillende manieren wordt gepresenteerd. Het karakter van angstig, rusteloos verlangen dat in dit deel besloten ligt, wordt nog duidelijker gemaakt – als contrast – door het melodieuze tweede thema.

Het *Andante* is een vrij ongebruikelijke variatievorm waarin twee delen elkaar afwisselen, het eerste lieflijk en lyrisch, het tweede krachtiger. Het centrale motief verschijnt hier natuurlijk ook.

Het *Scherzo* begint met een zacht oplopend strijkersthema (geplagieerd uit het slotdeel van Mozarts Symfonie Nr. 40?) dat contrasteert met een assertief hoornmotief, dat prominent het centrale thema laat horen. Het *Trio*-gedeelte bevat buitengewoon moeilijk strijkerswerk, deels in fugatische stijl.